

**Gemeente
Rotterdam**

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen: Maaïke van de Graaf
Telefoon: 06 1309 2581

Portefeuillehouder: Wethouder J. Bokhove
Cluster: Cluster Maatschappelijke Ontwikkeling
Ons kenmerk: 21MO01501 – 21bb9438
Uw kenmerk:

Datum: B&W 13 juli 2021

Betreft: Reactie op initiatiefnota 'Seksuele uitbuiting' van Leefbaar Rotterdam (21bb1708)

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp:

Reactie op initiatiefnota 'Seksuele uitbuiting' (21bb1708).

Op welke gronden deze brief? / Waarom nu voorgelegd?

Het raadslid T. Hoogwerf (Leefbaar Rotterdam) heeft op 4 februari 2021 de initiatiefnotitie 'Seksuele uitbuiting' met een vijfpuntenplan om de seksuele weerbaarheid van jongeren in Rotterdam te vergroten, ingediend. Het betreft de volgende vijf punten:

1. Herhaling online campagne Snapje wat je stuurt;
2. Online vragenlijst middelbare scholen;
3. Online campagne via voorlichtingslessen;
4. Campagne richting ouders over bespreekbaar maken;
5. Driehoek politie-justitie en in dit geval politiek.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Beleidskader Bouwen aan een toekomst zonder geweld

Toelichting:

Allereerst wil het college waardering uitspreken voor de aandacht die raadslid Hoogwerf heeft voor de gevaren waar Rotterdamse jongeren online aan blootstaan. Het college erkent en onderkent deze gevaren. De kwaadwillenden, die Hoogwerf benoemt in het voorstel, zorgen er inderdaad voor dat jongeren hun grenzen gaan verleggen en het eigenlijk wel normaal vinden dat ze af en toe een berichtje krijgen van een onbekende, met het verzoek om seksuele handelingen voor de camera te verrichten of naaktfoto's te delen.

De impact van seksuele uitbuiting waar jongeren in Rotterdam mee te maken kunnen krijgen is groot en gaat veel verder dan alleen het incident zelf. Veilig opgroeien, meedoen en je kunnen ontwikkelen vragen onze aandacht en inzet.

Het aanpakken van online seksueel misbruik heeft een hoge prioriteit van het college en gebeurt door middel van maatregelen uit de Aanpak Seksueel Geweld.

Aanpak Seksueel Geweld

De Aanpak Seksueel Geweld bestaat sinds 2009. Het doel van de aanpak is preventie en bestrijding van seksueel geweld en misbruik in de breedste zin van het woord. De gemeente heeft echter beperkt zicht en grip op seksueel misbruik, ook online. Door samenwerking met partners in de stad tracht het College hier meer grip op te krijgen. Het Netwerk Aanpak Seksueel geweld bestaat ondertussen uit 28 organisaties en heeft een belangrijke rol in de aanpak, signalering en uitvoering. Vanuit deze brede aanpak worden diverse acties en maatregelen ingezet om kinderen en jongeren weerbaar te maken tegen seksueel geweld en misbruik. Zo wordt bijvoorbeeld in het primair onderwijs regelmatig de voorleesactie 'Nee is oké' gehouden en promoten we 'Snapjewatjestuurt.nl' en Chaterover.nl in het voortgezet onderwijs.

Het aanpakken van online seksueel misbruik heeft sinds 2018 prioriteit in de Aanpak Seksueel Geweld. Destijds was het ook het thema van de regiodag. Sindsdien worden er structureel maatregelen en acties ingezet gericht op scholen, ouders, de jeugdigen zelf en professionals. De punten uit het initiatiefvoorstel zijn dan ook al onderdeel van de Aanpak Seksueel Geweld.

Voor 2021 zijn de volgende doelen gesteld:

1. Het beter borgen van dit thema in het onderwijs door:
 - Alle kinderen op het Primair Onderwijs krijgen in alle leerjaren jaarlijks voorlichting over seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld en misbruik. Dit moet een doorlopende leerlijn worden.
 - Docenten hebben de kennis om het onderwerp online seksueel misbruik te bespreken in de groep/klas.
 - Met de schoolbesturen opstellen van een gezamenlijke visie op het aanpakken van online seksueel misbruik.
 - Schoolbesturen hebben tools om hun visie op het aanpakken van online seksueel misbruik op hun eigen school te ontwikkelen.
2. Het realiseren van aanvullend aanbod voor ouders over dit thema o.a. door:
 - Een webinar voor ouders 'In 7 stappen naar een gezonde seksuele opvoeding' (incl. preventie online seksueel misbruik).
 - Een onlinecursus voor ouders, 'Praten met kinderen over seksualiteit'.

Om de aanpak nog beter te bestendigen en ervoor te zorgen dat maatregelen continu aansluiten bij de actualiteit, start medio 2021 een lokale werkgroep die de aanpak van online seksueel misbruik verder zal ontwikkelen en de voortgang en actuele ontwikkelingen rond het thema zal bewaken. In deze werkgroep zitten o.a. Jeugd Op

Zuid (JOZ), WMO Radar, Centrum Seksuele Gezondheid (van de GGD) en de beleidadviseur Aanpak Seksueel Geweld.

Hiermee borgen we dat de inzet op dit thema de aandacht krijgt die nodig is en meebeweegt met de ontwikkelingen in de samenleving.

Diverse samenwerkingspartners actief zijn op de scholen in Rotterdam als het gaat om de aanpak van online seksueel misbruik:

- Bureau Halt gaf in 2020 143 lessen op PO en VO over Online Veiligheid.
- Humanitas ESSM geeft sinds 2017 voorlichting op VO-scholen over seksueel grensoverschrijdend gedrag en jeugdprostitutie. In deze voorlichtingen worden onderwerpen als sexting, wraakporno, sextortion, deepfake en grooming behandeld. Professionals (o.a. docenten, groepsbegeleiders) worden getraind om de voorlichting zelf te kunnen geven.
- ESSM geeft aan kwetsbare groepen de seksuele weerbaarheidstrainingen 'Girls Talk' en 'Make a Move' van Rutgers kenniscentrum seksualiteit.
- WIS Educatie heeft in 2020 met 50 groepen leerlingen de escaperoom rondom shame-sexting 'Het stopt bij jou!' gedaan. Tot de zomer 2021 staan nog eens 84 groepen leerlingen ingepland op scholen in Rotterdam.

Om tot een integrale aanpak te komen tegen online seksueel misbruik en geweld wordt echter breder gekeken dan alleen het onderwijs.

Vanuit de regionale aanpak worden eveneens de gevaren van online seksueel misbruik erkend. In de samenwerking wordt zoveel mogelijk gedaan aan voorlichting, educatie en preventie. Tegelijkertijd zijn er ook onderwerpen die beter kunnen worden georganiseerd om meer zicht te krijgen op trends en ontwikkelingen online, zoals het vergroten van de meldingsbereidheid onder jongeren, het maken van afspraken met online platforms en het verrichten van meer online veldwerk en opsporing. Vanuit de beschikbare middelen voor de regionale aanpak tegen mensenhandel wordt hier uitvoering aan gegeven. Ook Rotterdam sluit zich aan bij de regionale aanpak.

In oktober jl. is de campagne vanuit de gemeente Rotterdam "Chat erover" gestart, in samenwerking met Fier en Humanitas. De campagne is gericht op jongeren die hun verhaal anoniem kunnen doen aan gespecialiseerde chat-hulpverleners. Via chaterover.nl kunnen jongeren (12 – 23 jaar) uit de regio Rotterdam die te maken hebben (gehad) met voornamelijk seksueel geweld en uitbuiting hulp krijgen, evenals slachtoffers van onlinemisbruik, seksueel geweld, loverboyproblematiek en criminele uitbuiting. Deze campagne krijgt vanaf september 2021 een vervolg.

Reactie op vijf punten uit initiatiefvoorstel

De vijf punten waar het initiatiefvoorstel aandacht voor vraagt herkennen en erkennen we en maken onderdeel uit van de Rotterdamse Aanpak Seksueel Geweld. Hieronder geven we per punt aan hoe dit terug komt in onze aanpak en waar we mogelijkheden zien om hierop verder te intensiveren of aan te scherpen.

1. Onlinecampagne Snapje wat je stuurt

De onlinecampagne heeft veel publiciteit heeft gekregen. Jongeren zijn gestimuleerd de website te bezoeken en de filmpjes daarop te bekijken. Het informatiepakket met flyers en posters is goed afgenomen door scholen. Het succes van de campagne wil de gemeente een vervolg geven. In dit vervolg willen we meer nadruk leggen op het gedrag van de daders en het eerder aanspreken van de potentiële daders. Zo voorkomen we victim blaming.

Helpwanted heeft filmpjes over sexting, waar voorlichters gebruik van maken tijdens voorlichtingen. Dit is een goed instrument gebleken in het vervolg op de campagne Snapjewatjestuurt.

Voorbeelden van filmpjes van Helpwanted die worden gebruikt zijn:

- https://www.youtube.com/watch?v=2BCCoAMDadI&t=9s&ab_channel=HelpWantedNL
- informatieve documentaire 'Nog een foto dan', van afstudeerstudent Lyzza Panday, waar Helpwanted.nl in heeft begeleid:
https://www.youtube.com/watch?v=nmxDhZtDXWU&t=253s&ab_channel=LyzzaPanday
- actuele filmpjes van nieuwsberichten waar Helpwanted.nl een rol in speelt, zoals o.a.:
https://www.youtube.com/watch?v=g6HYiBIb2qw&ab_channel=NOSJeugdjournaal

Helpwanted.nl is onderdeel van het Expertisebureau Online Kindermisbruik (EOKM). Het EOKM is een landelijke onafhankelijke stichting die zich inzet voor de veiligheid van alle kinderen. Helpwanted.nl is een website over online seksueel misbruik van kinderen en jongeren tot 26 jaar.

2. Onderzoek - Online vragenlijst middelbare scholen

Zicht op de problematiek en de omvang van onlinemisbruik is van belang om de juiste aanpak te kunnen kiezen.

Er is daarom recent door JOZ (Jeugd op Zuid), werkzaam in 24 wijken in Rotterdam, een onlinecampagne gehouden. De resultaten van deze campagne worden gebruikt in de doorontwikkeling van de Aanpak Seksueel Geweld.

Daarnaast worden op dit moment gesprekken gevoerd met Watch Nederland en wordt met hen gekeken naar de mogelijkheid tot het uitzetten van vragenlijsten op een aantal scholen in Rotterdam.

3. Scholen

Het bereiken van jongeren via voorlichting en het bespreekbaar maken van deze gevoelige en ernstige problematiek heeft prioriteit in de aanpak van online seksueel misbruik. Dit doen we als volgt:

- Samenwerken met de gezondheidsadviseurs van de GGD. Zij hebben veel contact met de scholen, geven training aan docenten over gezonde

seksualiteit en over problemen t.a.v. seksualiteit (o.a. online seksueel misbruik).

- Inzet van het interactieve lespakket VrijHeden voor het onderwijs (basis- en voortgezet onderwijs, MBO, HBO en universitair). Door de inzet van interactief en confronterend theater in de klas en de inzet van ervaringsdeskundigen worden vormen over o.a. online seksueel misbruik, zoals shamesexting en grooming, met jongeren bespreekbaar gemaakt.

In 2020 zijn ruim 400 voorstellingen opgevoerd en meer dan 10.000 scholieren bereikt. VrijHeden draait veel in 2021, er is veel vraag naar het stuk over online seksueel misbruik en exposen. In het eerste halfjaar 2021 heeft de Vrijheden-voorstelling 51 keer gedraaid. Van september tot 23 december zullen er 49 voorstellingen worden opgevoerd.

In 2021 is er deskundigheidsbevordering over het signaleren en bespreekbaar maken van online seksueel misbruik voor o.a. medewerkers in het onderwijs en op 25 mei 2021 was er een webinar voor het primair onderwijs, speciaal onderwijs (PO en VO), voortgezet onderwijs en praktijkonderwijs over de doorlopende leerlijn Relaties en seksualiteit.

- In de Week tegen Kindermishandeling 2020 zijn er 1.300 kinderen in het Primair Onderwijs bereikt met de voorleesactie 'Nee is oké'. Leerkrachten leerden praten met kinderen over seksueel geweld en grensoverschrijdend gedrag. Ouders kregen een informatiebrief.
- 200 docenten kregen uitleg en handvatten van Helpwanted.nl om online seksueel misbruik te bespreken in de klas en het te kunnen signaleren.
- De kinderambassadeur in de Aanpak Seksueel Geweld heeft een brief namens kinderen in de klas met trauma voorgelezen aan leerkrachten en onderwijsassistenten in het Primair Onderwijs. De link naar dit YouTube-filmpje en posters zijn verspreid onder (aankomend) leerkrachten en (aankomend) onderwijsassistenten.

Er is veel inzet in de stad als het gaat om voorlichting op scholen en het weerbaar maken van jongeren. We zullen het onderwerp Relaties en Seksualiteit, met de nadruk op online seksueel misbruik, een prominentere plek geven. Zoals eerder genoemd gaan we hierover met de schoolbesturen in gesprek.

4. Campagne richting ouders over bespreekbaar maken.

Vanuit de visie dat ouders een cruciale rol hebben bij het voorkomen van en handelen bij online seksueel misbruik, worden vanuit de Aanpak Seksueel Geweld trainingen en webinars voor ouders georganiseerd. Daarnaast is Talking Families ontwikkeld, een instrument om het gesprek tussen ouders en hun kinderen te stimuleren. Dit bestaat uit 300 kaarten die 10 thema's bespreekbaar maken in gezinnen. De thema's internet en social media, relaties en seksualiteit zijn belangrijke onderdelen van Talking Families. Jeugd- en gezinscoaches zijn gespreksleider bij het structureel gebruik van Talking Families.

5. Driehoek politie-justitie en in dit geval politiek

Politie en OM zijn belangrijke samenwerkingspartners in de Aanpak Seksueel Geweld.

Naast de inzet op campagnes en aandacht op scholen, gericht op het voorkomen van online seksueel misbruik en het zorgen voor de juiste weg naar hulp, ziet de politie ook het belang van goede strafrechtelijke mogelijkheden om online grensoverschrijdend gedrag aan te pakken.

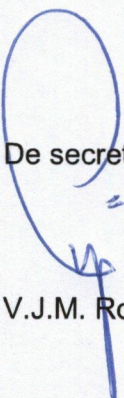
De politie draagt naast opsporing ook bij aan de activiteiten/maatregelen in de aanpak die zijn gericht op preventie. Zij geven bijvoorbeeld laagdrempelige voorlichting middels de jongerensite www.vraaghetdepolitie.nl en een speciale zedenchat waarbij jongeren met zedenrechercheurs kunnen chatten. Ook deden wijkagenten mee met de voorleesactie 'Nee is oké' op scholen en in corona-tijd is dat ook online gedaan.

Op basis van bovenstaande constateren we dat online seksueel misbruik en seksuele uitbuiting onderwerpen zijn waar we als gemeente al veel aandacht voor hebben. Er wordt ook al veel inzet gepleegd om jeugdigen in Rotterdam hiertegen weerbaar te maken.

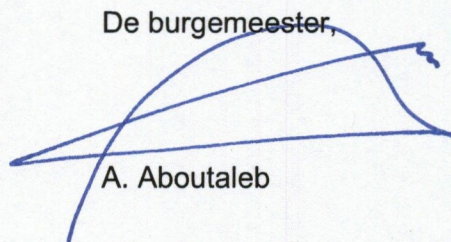
Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Genoemde acties worden gefinancierd vanuit de beschikbare middelen voor de Aanpak Seksueel Geweld en tevens uit de beschikbare middelen voor de aanpak tegen mensenhandel.

Er zijn geen juridische consequenties verbonden aan bovengenoemde initiatieven en plannen. De online vragenlijsten worden anoniem verwerkt

De secretaris,
V.J.M. Roozen

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De burgemeester,
A. Aboutaleb

Bijlage(n):
n.v.t.